

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 18 mars 1927 kl. 2 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmusei avdelning för depositioner och slottssamlingar.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 4 januari 1927 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov har Kungl. Maj:t under åttonde huvudtiteln, punkt 15, föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag till ökning av arbetskrafterna vid nationalmuseets avdelning för depositioner och slottssamlingar, för ändamålet beräkna för budgetåret 1927—1928 ett extra anslag av 7,500 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 28 januari 1927 dagtecknad proposition, nr 92, vilken hänvisats till statsutskottet för förberedande behandling, under återopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmusei avdelning för depositioner och slottssamlingar för budgetåret 1927—1928 anvisa under åttonde huvudtiteln ett extra anslag av 7,500 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till återopade statsrådsprotokollet.

Departementschefen lämnar i statsrådsprotokollet en utförlig redogörelse för vad som hittills utförts på depositionsavdelningens skilda områden samt framlägger en detaljerad plan för arbetenas vid denna avdelning fortsatta bedrivande och utveckling i syfte att göra nationalmusei konstsamlingar tillgängliga för en bredare allmänhet.

Verksamheten vid depositionsavdelningen.

Vad angår denna plan framhåller departementschefen till en början beträffande slottssamlingarna, att ett vidsträcktare utnyttjande av dessa samlingar vore synnerligen önskvärt. En fortsatt katalogisering av samlingarna borde ske, liksom den påbörjade fotografiska huvudkatalogen över Gripsholmssamlingen borde bringas till sin fullbordan. Det viktigaste syntes departementschefen dock vara vidtagande av sådana anordningar, varigenom själva tavelbestånden kunde bli kända och uppskattade av en större allmänhet. På ett synnerligen lyckligt sätt hade samlingarnas museala utnyttjande hittills skett genom anordnande av vissa kurser och skolresor, förenade med föredrag samt sakkunnig ledning och visning. I hög grad önsk-

ligt vore, att denna verksamhet kunde fullföljas och utvecklas under depositionsintendentens ledning. Något särskilt statsanslag för detta ändamål torde icke behöva beräknas, utan syntes dessa kurser kunna finansieras antingen av deltagarna själva eller förmedelst till dylika fortbildningskurser eller motsvarande ändamål anvisade anslag.

Vad därefter beträffade den så att säga egentliga depositionsverksamheten, hade denna efter den nya intendenturens tillkomst genom beslut av 1917 års riksdag kunnat ske på ett mera planmässigt och målmedvetet sätt än tillföre. De deponerade konstverken hade huvudsakligen placerats i ämbetsbyggnader, landshövdingeresidens och legationsbyggnader samt i landsortsmuseer, allt i syfte att låta »den offentliga miljön» få del av statens konstsamlingar. Departementschefen erinrar vidare, att Kungl. Maj:t genom beslut den 23 februari 1923 medgivit, att ett penninglotteri finge anordnas, vars behållning till större delen skulle tillfalla en av Kungl. Maj:t samma dag tillsatt nämnd för inköp av konstverk. Syftet hade varit att bringa hjälp i det nödläge, vari en mängd svenska konstnärer för det dåvarande befunno sig, och nämndens arbete skulle gå ut på att inköpa målningar och skulpturer företrädesvis av de bildande konstnärer, som ville erbjuda sådana till inköp. Av de av nämnden inköpta konstverken hade, sedan ett mindre antal undantagits för nationalmusei räkning, det överväldigande flertalet placerats i landsortsmuseer och skolor. Av skolorna hade det företrädesvis varit folkhögskolor, som befunnits lämpa sig för ändamålet. Dessutom blevo åtskilliga konstverk placerade i folkskoleseminarier samt ett par i högre allmänna läroverk. Återstoden — ett 60-tal — av ifrågavarande konstverk fördelades på olika lasarett, sanatorier och ämbetsverk. Departementschefen anför i anslutning härtill att, enligt hans mening, i främsta rummet skolorna borde komma i åtnjutande av en ytterligare deposition av konstverk. Givetvis kunde en dylik utsträckt deposition endast komma ett fåtal skolor till del, framför allt med hänsyn till de yttre säkerhetsanordningar, som måste uppställas såsom förutsättningar för mottagande av dylika depositioner. Hur önskvärt det än vore att så långt som möjligt bland de unga sprida en närmare kännedom om den bildande konstens alster och skapa känsla och förståelse för desamma, torde man, framför allt då det gällde folkskolorna, få inskränka sig att anlita en annan form för denna konstpropaganda, nämligen spridande av reproduktioner av mera kända och berömda konstverk.

Departementschefen framhåller vidare, att jämväl landsortsmuseerna borde ytterligare komma i betraktande, då det gällde en utvidgad depositionsverksamhet i olika delar av landet. Den betydelse, dessa museer hade för respektive orters konstliv, vore så stor, att deras ställning och möjligheter borde mera än hittills uppmärksammas. Det samarbete, som inletts mellan landsortsmuseerna och nationalmuseum, borde givetvis fortvara och depositionsintendenten hava att vaka över och följa dessa museers utveckling.

Nästa gren av depositionsintendentens omfattande arbetsuppgifter vore den tillfälliga utställningsverksamheten i olika delar av riket. Särskilt hade de

hittills anordnade vandringsutställningarna visat sig äga en betydelsefull uppgift genom den intresseväckande och stimulerande verksamhet de utövat på konstlivet i de städer, dessa utställningar besökt. Önskvärt vore, om dessa utställningar kunde fullföljas. Ett särskilt slag av denna utställningsverksamhet hade de s. k. kulturmässorna utgjort. Dessa mässor hade spelat en stor roll i respektive orters kulturella liv, och önskvärt vore, att denna verksamhet, där nationalmuseum stode för den konstnärliga ledningen, måtte kunna fullföljas efter i stort sett hittills uppgjorda och tillämpade planer och program.

Den från depositionsavdelningens sida utövade föredrags- och föreläsningsverksamheten ansåge departementschefen vara en betydelsefull faktor i den allmänna konstpropagandans tjänst. Departementschefen hade härvid ej tanken så mycket riktad på den inom nationalmuseum bedrivna föreläsningsverksamheten; det borde främst vara den ute i landet anordnade föreläsningsverksamheten, som borde ledas och ordnas av depositionsintendenten. Denna verksamhet hade alla förutsättningar att mötas med förståelse och intresse där den komme till synes, och det låge vikt uppå, att densamma utvecklades och befordrades mer än hittills kunnat ske med de synnerligen begränsade arbetskrafter, varöver depositionsavdelningen kunnat förfoga. Så vore även fallet med redigerandet och utgivandet av de populära småskrifter i konst, beträffande vilka en vacker början redan gjorts.

Depositionsavdelningen förfogar nu över — utom intendenten — allenast en amanuens med halv tjänstgöring och ett med 1,200 kronor avlönat skrivbiträde. Att denna personal vore otillräcklig, då det gällde att tillgodose avdelningens omfattande och mångskiftande arbetsuppgifter, finner departementschefen ligga i öppen dag, helst om man toge i betraktande det önskvärda i att utveckla och fördjupa avdelningens verksamhet i konstpropagandans och folkupplysningens tjänst. En ökning av avdelningens arbetskrafter ansåge departementschefen ofrånkomlig. För budgetåret 1927—1928 förordar departementschefen avlöning till en amanuens med full tjänstgöring, uppgående enligt löneklass 18 i den för extra ordinarie tjänstemän gällande löneskalan till 5,304 kronor, samt ett skrivbiträde med avlöning enligt löneklass 3 av samma löneskala, uppgående till 2,208 kronor, tillhoppa alltså 7,512 kronor, eller avrundat 7,500 kronor.

*Arbetskrafte
vid depositionsavdelningen.*

Den av departementschefen skisserade planen för den fortsatta verksamheten vid depositionsavdelningen har icke givit utskottet anledning till erinran.

*Utskottets
yttrande.*

Vidare finner utskottet goda skäl tala för bifall till förslaget om förstärkning av arbetskrafterna vid depositionsavdelningen.

Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må till förstärkning av arbetskrafterna vid nationalmusei avdelning för depositioner och slotts-samlingar för budgetåret 1927—1928 anvisa under åttonde huvudtiteln ett extra anslag av 7,500 kronor.

Stockholm den 18 mars 1927.

På statsutskottets vägnar:

S. H. KVARNZELIUS.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar S. H. Kvarnzelius, A. C. Lindblad, J. L. Widell, C. P. V. Nilsson i Gränebo, O. Bergqvist, A. Pers, J. G. Walles, E. A. Hallin, P. A. Bergström, J. Jeansson, C. A. Carlsson i Gävle och K. A. W. Björck;

från andra kammaren: herrar A. Anderson i Råstock, A. Wiklund, C. R. Jansson i Falun, P. Nilsson i Bonarp, L. J. Carlsson-Frosterud, O. Olsson i Kullenbergstorp, P. M. Olsson i Blädinge, E. Kristensson i Göteborg, B. F:son Holmgren, O. Nilsson i Örebro, J. Olofsson i Digernäs och P. C. Jonsson.
